

Aungowen fa daut *Schoolheft fa Lāwen un Deenst*

13.-19. APRELL

SCHAZA UT GOTT SIEN WUAT | 1. MOSE 31

“Jakob un Laban moaken eenen Frädensbunt”

it-1 883 V. 1

Gal Ed

Nodäm daut Jakob un Laban äare Trubbels frädlich jefikst hauden, muaken see eenen Bunt metenaunda. Doawäajen flied Jakob doa waut Steena opp to eenen Torm un säd to siene Menschen, see sullen Steena bringen un oppklompen, veleicht soo aus eenen Desch, opp dän see dan de Bundesmoltiet eeten. Laban nand dee Städ dan no dän Steenaklompen opp Aramäisch (Sierisch) “Jegar Sahaduta” un Jakob nand dee opp Hebräisch “Gal Ed”, waut dautselwje meent. Laban säd: “Dis Klompen [hebräisch: *gal*] es vondoag een Tieekjen [hebräisch: *‘ed*] tweschen mie un die” (1Mo 31:44-48; NW). De Steenaklompen (un de Steenatorm) wieren een Tieekjen fa aule, waut doa vebiekjeemen. Daut wia, soo aus Varsch 49 (NW) sajcht, een “Woaktorm [hebräisch: *mizpáh*]” aus Tieekjen doafäa, daut Jakob un Laban sikj eenich wieren, dän Fräd tweschen an un äare Famieljes to bewoaren (1Mo 31:50-53). Lota opp aundre Städen worden uk Steena aus een Tieekjen, ooda stomme Zeijen, jebrukt (Jos 4:4-7; 24:25-27).

it-2 1172

Woaktorm

Jakob flied waut Steena to eenen Torm opp un nand dän “Gal Ed” (daut meent “Zeichnisklompen”) un “Woaktorm”. Laban säd dan: “Lot däm HARN äwa die un mie woaken wan wie eena vom aundren wajch sent” (1Mo 31:45-49; NW). De Steenatorm sull een Tieekjen doafäa sennen, daut Jehova doano sach, daut Jakob un Laban äaren Frädensbunt hilden.

No jeistelje Schaza sieekjen

it-2 1087-1088

Husaufjetta, Terafim

Daut, waut Jeschichtsforscha en de Jäajent von Mesopotamien jefungen haben, jeft auntovestonen, daut de Husaufjetta väl doamet to doonen hauden, wäa noch mol de Famielje äa Hab un Goot oawen wudd. En Nuzi fungen se eene Tofel, waut wiest, daut een Schwieesän, wan hee de Husaufjetta haud, unja jewesse Omstend verem Jerecht daut Oafgoot von sienen vestorwnen Schwieevoda velangen kunn (*Ancient Near Eastern Texts* von J. Pritchard, 1974, S. 219-220 un Fn. 51). Veleicht haud Rahel daut em Senn un docht, see haud daut Rajcht, de Husaufjetta mettonämen, wäajen äa Voda äaren Maun Jakob soo aunjeschmäat haud (see uk 1Mo 31:14-16). Wäajen de Husaufjetta väl met daut Oafrajcht to doonen hauden, es daut uk dietlich, wuarom Laban soo doarom todoonen wia, daut hee dee wada trigijkrieich. Hee neem mau rajcht siene Breeda met un juach Jakob säwen Doag hinjaraun (1Mo 31:19-30; NW). Jakob wist nuscht von daut, waut Rahel jedonen haud (1Mo 31:32), un doa es kjeen Hanwies, daut hee jee-mols proowd, de Husaufjetta to brucken, om Laban siene Säns daut Oafgoot wajchtonämen. Jakob haud nuscht met Aufjetta to doonen. Wan nich ea, dan schauft Jakob de Husaufjetta auf, aus hee aule Aufjetta, waut siene Famielje haud, unja dän grooten Boom dicht bie Sichem vegrowd (1Mo 35:1-4).

w13 15. 3. 21 V. 8

Jehova es onse Tooflucht

⁸ Aus Jakob no Haran kjeem, neem sien Onkel Laban am fein opp. Lota jeef hee am Lea un Rahel to Frues. Oba met de Tiet wull Laban Jakob utnutzen un endad sienen Loon tieen Mol! (1. Mo. 31:41-42). Jakob kunn daut uthoolen, wäajen hee doaropp vetrud, daut Jehova emma

fa am sorjen wudd. Un daut es krakjt, waut Jehova deed! Aus Gott to Jakob säd, hee sull trigj no Kanaan trakjen, haud Jakob “groote Häaden un uk Kjääksches un Deena, un Kameelen un Äsels” (1. Mo. 30:43). Voll Dankboakjeit säd Jakob en een Jebäd: “Ekj sie nich daut kjanste beskje von aul daut wieet waut du mie, dienen Deena, en truhoatje Leew un en Metleet jewäsen hast. Ekj haud je mau bloos mienen Stock enne Haunt aus ekj äwa disen Jordan jinkj, un nu hab ekj twee groote Häaden von Vee un Menschen” (1. Mo. 32:11).

20.-26. APRELL

SCHAZA UT GOTT SIEN WUAT | 1. MOSE 32-33

“Resselst du fa eenen Säajen?”

w03 15. 8. 25 V. 3

Deist du Jehova iernstlich sieekjen?

En de Schreft läs wie von een deel Menschen, waut sikj iernstlich aunstrenjden, Jehova to sieekjen. Eena von dee wia Jakob. Hee jeef siene gaunze Krauft han un resselde met Gott sienen Enjel, bat daut zemorjes aunfunk to doagen. Doawääjen kjrieed hee dän Nomen Israel (“Dee, waut met Gott stritt”), wiels hee met Gott “jesträft”, aulsoo jesträden haud un sikj doarenn aunjestrenjt un nich nojejëft haud. De Enjel säajend am doafää, daut hee sikj soo iernstlich bemieecht haud (1. Mose 32:25-31).

it-2 190

Lom, Lom sennen

Jakob. Aus Jakob ojjeää 97 Joa oolt wia, resselde hee eene gaunze Nacht met Gott sienen Enjel. Hee kunn dän Enjel soo lang fausthoolen, bat dee am eenen Säajen jeef. Biem reslen schieed de Enjel Jakob siene Hoft bie de Hollinj aun, daut am de Hoft vewrekjt. Von doa aun jinkj Jakob lom (1Mo 32:25-33; Hos 12:3-5). Daut holp am emma doaraun denkjen, daut hee nich opp iernst stoakja wia aus Gott sien majchtja

Enjel, wan hee uk “met Gott [aulsoo met Gott sienen Enjel] un met Menschen jesträft un ... je-wonnen” haud. Jakob kunn mau bloos met dän Enjel reslen, wäajen Gott daut soo wull un tooleet. Soo kunn Jakob bewiesen, woo sea hee sikj doaräwa em kloaren wia, daut am Gott sien Säajen fäld.

it-1 1228

Israel

1. De Nomen, waut Gott Jakob jeef, aus hee ojjeää 97 Joa oolt wia. En de Nacht, aus Jakob oppem Wajch no sienen Brooda Esau derch dän Jabok-Riefa jinkj, resselde hee met eenen Maun, waut werkjlich een Enjel wia, soo aus sikj daut lota utwees. Wiels Jakob en dän Kaumf soo aunhoolent wia, kjrieed hee dän Nomen Israel aus een Tieekjen fa Gott sienen Säajen. Toom Aundenkjen aun, waut doa väajegonen wia, nand Jakob dee Städ Pnuel (1Mo 32:23-32; see JAKOB Num. 1). Lota, en Betel, säd Gott noch eemol, daut sien Nomen nu Israel wia, un von doa aun bat sienen Doot brukten se foaken disen Nomen (1Mo 35:10, 15; 50:2, NW; 1Ch 1:34). De Nomen Israel steit mea aus 2500 Mol en de Schreft, oba foaken sent doamet Jakob siene Nokomen, daut Volkj Israel, jemeent (2Mo 5:1-2).

No jeistelje Schaza sieekjen

w10 15. 6. 22 V. 10-11

Leeftolje Wieed halpen, fein metenaunda foadich to woaren

¹⁰ Aunjenäme Wieed un goot metenaunda to räden halpt, Fräd to hoolen. Un wan wie ons bastet doonen, om fein met aundre foadich to woaren, woa wie uk goot met dee räden kjennen. Aundre goots doonen – biejljkj dee proowen to halpen, dee von Hoaten jieren waut schenkjen ooda dee hankroagen – halpt, daut wie gaunz frie met dee räden kjennen. Doaderch kjenn wie dee mau rajcht “jljeejende Kolen opp däm Kopp lajen”, soo daut dee äare goode leejenschoften verendach komen, un dan es daut leichta, äwa Sachen to räden (Reem. 12:20-21).

¹¹ Jakob, eena von de Staumvodasch, wist daut. Sien Zwillingsbrooda Esau wia soo doll äwa am, daut Jakob flichten deed ut Angst, daut Esau am ombrinjen wudd. Vål Joaren lota kjeem Jakob trigj. Esau jinkj am met 400 Mana entjääjen. Jakob fruach Jehova no Help. Dan schekjt hee Esau een deel Tieren aus Jeschenkj. Un daut holp. Daut jinkj Esau soo sea to Hoaten, daut hee Jakob entjääjen rand un am ompakt (1. Mo. 27:41-44; 32:7, 12, 14-16; 33:4, 10).

it-1 980

Gott es Israel sien Gott

Wiels Jakob en Pnuel met Jehova sienen Enjel jeresselt haud, wort am de Nomen Israel jejäft. Nodäm daut hee frädlich Esau bejäajent wia, wond hee en Sukkot un dan en Sichem. Dort koft hee von Hamor siene Nokomen een Stekj Launt, opp woont hee sien Loaga oppstald (1Mo 32:25-31; 33:1-4, 17-19). “Hee stald doa eenen Aultoa opp. Dän nand hee: ‘Gott es Israel sien Gott’” (1Mo 33:20). En dän Aultoa sienen Nomen brukt hee sienen ieejnen nieen Nomen. Doadersch wees hee, daut hee dän Nomen aunneem un vål rääkjend un daut hee dankboa wia, daut Gott am en Sechaheit trigj no daut vesproakne Launt jeleit haud. De Nomen von dän Aultoa steit bloos een Mol en de Schreft.

27. APRELL – 3. MEI

SCHAZA UT GOTT SIEN WUAT | 1. MOSE 34-35

“De schlemme Folgen von schljachte Jesalschoft”

w97 1. 2. 30 V. 4

Sichem – de Staut em Tol

Waut woaren de Junges ut de Staut von dise Mejal jehoolen haben, waut pinkjlich – un woomääjlich auleen – no äare Staut kjeem? Een Volkjsleida sien Sän “neem ... ar met Jewault un lach met ar, un dreef Schaund met ar.” Wua-rom jeef Dina sikj enne Jefoa nenn un deed

emma wada met de onmoralische Kanaanita spazieren? Wull see onbedinjt met aundre Mejales toop sennen, waut en äa Ella wieren? Wia see uk soo stieekoppich un leet sikj nuscht sajen aus eenje von äare Breeda? Läs dän Berecht en 1. Mose un stal die vää, woo truarich Jakob un Lea motten jewast sennen un waut fa eene Schaund dee motten jefeelt haben wääjen de schlemme Folgen, waut daut brocht, daut äare Dochta emma en Sichem spazieed (1. Mose 34:1-31; 49:5-7; see uk dän *Wachtturm* vom 15. Juni 1985, Sied 31).

w09 1. 9. 21 V. 1-2

Wan eena sikj beleidicht feelt

Wan Menschen beleidicht woaren, wellen dee sikj foaken rajchnen, om äare jestade Jefeelen to berujen. En de Schreft läs wie biejljk, waut daut aun dän hebräischen Staumvoda Jakob siene Säns deed, aus dee hieeden, daut de Kanaanitajung Sichem met äare Sesta Dina Schaund jedräwen haud. Daut sajcht, dee “wieren sea oppjeräacht. Daut wia an sea jääjenaun” un dee worden sea doll (1. Mose 34:1-7). Om sikj doafäa auftorajchnen, waut Sichem äare Sesta aunjedonen haud, stunden twee von Jakob siene Säns sikj jääjen Sichem un dän siene Famielje toop. Hinjalestich schlikjten dee sikj en de kanaanitische Staut nenn un muaken aule Junges un Mana doot, uk Sichem (1. Mose 34:13-27).

Holp aul daut Bloot vejeeten, de Sach äwareen to moaken? Aus Jakob daut enwort, waut siene Säns jedonen hauden, wees hee dee trajcht un säd: “Dit waut jie jedonen haben haft mie en Trubbel jebrocht. Dit kunn de Enwona en dit Launt ... jääjen ons brinjen. Wie sent nich vål, un wan dee sikj jääjen ons toopbaunden wudden, wudden see mie un aules waut ekj hab ombrinjen” (1. Mose 34:30). Doadersch, daut dee Rach eewden, muaken dee daut nich äwareen, oba brochten Jakob siene Famielje enne Jefoa, daut dollle Nobasch an aunjreepen. Om daut

daut nich soo wiet kjeem, säd Gott to Jakob, hee sull met siene Famielje von de Jääjant rom Betel wajchtrakjen (1. Mose 35:1, 5).

No jeistelje Schaza sieekjen

it-1600 V. 4

Debora

1. Rebecka äare Kjääksche. Aus Rebecka von äare Famielje un äaren Voda Betuel veleet, om no Palestina to trakjen un sikj met Isaak to befrienen, kjeem Debora met ar met (1Mo 24:59). leescht schauft see väl Joaren fa Isaak siene Famielje un lota dan fa Jakob siene Famielje, veleicht nodäm daut Rebecka jestorwen wia. Daut mott ojgefäa 125 Joa no Rebecka äare Kjast jewast sennen, aus see storf un bie eenen grootten Boom nich wiet von Betel begroft wort. Dän Boom nanden se Allon-Bachut, waut “groota Truaboom” bediet. Daut wiest, woo väl Jakob un siene Famielje ar rääkjenden (1Mo 35:8).

w17.12 14

Waut Läsa weeten wellen

Must eena ieeschtemma en Israel daut leeschtjeburtsrajcht haben toom eent von dän Messias siene Vääfoaren sennen?

Soo hab wie daut eenjemol auntovestonen jejäft. Wie dochten, daut stemd met daut, waut Hebräa 12:16 (NW) sajcht. Dis Varsch sajcht, daut Esau “*nich dankboa [wia] fa heilige Sachen*” un daut hee “*siene Rajchten aus leeschtjebuarna* fa eene eensje Moltiet [aun Jakob] vetuscht.” Wie kunnen daut soo vestonen, daut Jakob toop met de “Rajchten aus leeschtjebuarna” uk de Jeläajenheit kjrieech, eent von Jesus siene Vääfoaren to woaren (Mat. 1:2, 16; Luk. 3:23, 34).

Oba doa sent uk Berechten en de Schreft, waut wiesen, daut eena nich onbedinjt de leeschtjebuarna sennen must, om eent von dän Messias siene Vääfoaren to woaren. Hia sent waut Bie-spels:

Jakob (Israel) un Lea äa leeschtjebuarna wia Ruben. De ieeschta Jung, waut Jakob lota met siene leefste Fru, Rahel, haud, wia Josef. Aus Ruben eene schwoare Sind bejinkj, kjrieech Josef daut leeschtjeburtsrajcht (1. Mo. 29:31-35; 30:22-25; 35:22-26; 49:22-26; 1. Chr. 5:1-2). De Messias staumd oba nich von Ruben uk nich von Josef auf. Dee staumd von Juda auf, Jakob un Lea äaren vieeden Sän (1. Mo. 49:10).